

اتفاقات دراماتیک فوتبال در استودیوی شماره 14

شبی که برای تهیه گزارش پشت‌صحنه برنامه جام چهاردهم به استودیوی شماره 14 ساختمان تولید رفتیم، یکی از اتفاقات دراماتیک دنیای فوتبال رقم خورد.

میلیون‌ها ایرانی هر شب از طریق شبکه 3 بیننده مسابقات یورو 2012 هستند

اتفاقات دراماتیک فوتبال در استودیوی شماره 14

شبی که برای تهیه گزارش پشت‌صحنه برنامه جام چهاردهم به استودیوی شماره 14 ساختمان تولید رفتیم، یکی از اتفاقات دراماتیک دنیای فوتبال رقم خورد. آنهایی که بازی حساس اکراین و فرانسه را دیده‌اند یادشان می‌آید آن شب چه اتفاقی افتاد. بارش شدید باران عقربه‌های ساعت بازی را روی دقیقه چهارم متوقف کرد و داور رای به لغو موقت بازی داد. پیامدهای این اتفاق فقط محدود به مستطیل سبز نبود. در خارج از این زمین چمن و چند هزار کیلومتر دورتر، باران نقشه‌های عوامل یک برنامه تلویزیونی را نقش بر آب کرد و همه چیز را به هم ریخت.

در زمان مصاحبه با حسین ذکایی، تهیه‌کننده برنامه تلفن اتاق فرمان به صدا درآمد. فردی از واحد پخش سازمان پشت تلفن خبر داد که تا چند لحظه دیگر بازی متوقف می‌شود. این خبر یعنی این که عوامل داخل استودیو باید برنامه را بدون پخش فوتبال ادامه دهند. کارمندانی که به سنت همیشه صدلی‌شان را تا زمان پایان نیمه‌اول ترک کرده بودند، باید برمی‌گشتند و کارشان را انجام می‌دادند. پس از صدای زنگ تلفن بیش از ده نفر دوان‌دوان خودشان را به اتاق فرمان رساندند.

به عادل بگویند جایی نرود

داخل استودیو رضا جاودانی چند دقیقه‌ای درباره علت توقف بازی با کارشناس برنامه گپ می‌زند. بحث بر سر این است که باران و آبگرفتگی زمین مانع ادامه بازی شده یا رعد و برق شدید و خطرناک. در داخل اتاق فرمان عوامل دارند درباره وضعیت ادامه بازی گمانه‌زنی می‌کنند. ذکایی از دوستانش می‌خواهد که به ساختمان پخش زنگ بزنند و بگویند عادل پشت میزش بماند. چون ممکن است تا چند دقیقه دیگر بازی دوباره شروع بشود. یک نفر می‌گوید: آگه بازی دوم با تاخیر برگزار بشه، تا صبح اینجاییم. تهیه‌کننده با در نظر گرفتن این احتمال از دستیارش می‌خواهد که با نصیرزاده، کارشناس داور تیماس بگیرد و از او درباره قوانین مربوط به بارش باران بپرسد. یک نفر با نرم‌افزار فتوشاپ دارد زیرنویس بخش مصاحبه تلفنی را درست می‌کند. او مردد است که بنویسد کارشناس قوانین فوتبال یا کارشناس مدیریت ورزش. دومی را انتخاب می‌کند و عکس نصیرزاده را هم کنار این کلمات می‌چسباند.

یک نفر دارد سایت‌های اینترنتی را بررسی می‌کند و اخبار ضد و نقیض درباره بازی را می‌خواند. یک سایت نوشته بازی تمام شد و سایت دیگر خبر داده که بازی دوباره شروع می‌شود. صدای جاودانی و کارشناسان بر پس زمینه بارش باران در ورزشگاه دیده می‌شود. نصیرزاده تاکید می‌کند که این بازی باید از دقیقه صفر شروع شود.

مهدی محمدی‌پور، دستیار تهیه‌کننده برنامه جنب و جوش زیادی در اتاق فرمان دارد. او مدام با کارشناسان و مهمانان برنامه تماس تلفنی می‌گیرد و هماهنگی‌های لازم را ایجاد می‌کند. برگه‌ای در دست دارد که در آن نام و شماره تلفن تعداد زیادی از اهالی فوتبال نوشته شده است. محمدی‌پور این توضیح را می‌دهد که برای مدیران رده بالا مثل رویانیان و فتح‌الله‌زاده هماهنگی‌ها از طرف شبکه 3 انجام می‌شود. مشغول صحبت با محمدی‌پور هستیم که ذکایی از او می‌خواهد شماره اصغری، گوینده اخبار هواشناسی را پیدا کند و او را روی خط بیاورد. ذکایی در این رابطه می‌گوید: آقای اصغری دوست و همکار من است. او در اخبار بخش هواشناسی را اجرا می‌کند و در ضمن یکی از علاقه‌مندان فوتبال است. می‌خواستیم یک شب او را به برنامه بیاوریم تا درباره فوتبال صحبت کند. در حال حاضر اتفاقی افتاده که فوتبال با هواشناسی پیوند خورده است.

بعد از توضیحات تلفنی اصغری ساختمان پخش خبر می‌دهد که می‌خواهد اذان مغرب به افق تهران را پخش کند. با این حساب نیروهای داخل اتاق فرمان فرصت می‌یابند که نفسی تازه کنند. تصاویر ماهواره‌ای حکایت از آغاز دوباره بازی دارد. پس از پخش اذان تصاویر آغاز دوباره بازی روی آنتن می‌رود. برخلاف گفته نصیرزاده بازی از دقیقه صفر شروع می‌شود. در حال بیرون آمدن از استودیو هستیم که یکی از عوامل را در حال گفت‌وگو با نصیرزاده می‌بینیم. او تماس گرفته تا توضیح دهد چرا بازی از اول شروع شد. به او اجازه می‌دهند بین بازی اول و دوم روی خط تلفنی برنامه بیاید و حرف‌هایش را بزند.

دکور آبی‌رنگی که آرامبخش است

دو سال پیش که برای نوشتن گزارش برنامه یک جهان یک جام (ویژه جام جهانی) به استودیوی شماره 14 آمدم دکور دو برنامه دیگر

هم در دو طرف این مکان به چشم می‌خورد. امسال از آن دکورها خبری نیست و فضای بیشتری به عوامل برنامه اختصاص یافته است. با این حساب دوربین آنها می‌تواند حرکت‌های بیشتری داشته باشد. دکور امسال بی‌شبهت با دکور آن برنامه نیست. چون در هر دو از رنگ آبی زیاد استفاده شده است. تهیه‌کننده برنامه در این باره می‌گوید: بعد از دیدن بازی می‌خواهیم از فضای گرم تابستان وارد استودیو بشویم. اینجا اگر رنگ‌های گرم قرمز و نارنجی زیاد باشد بیننده کلافه می‌شود.

در داخل استودیو همه سرگرم دیدن مسابقه فوتبال هستند. محمدرضا احمدی، هم گزارشگر است و هم بخش آمار و اطلاعات را اجرا می‌کند. او در کنار محمدحسین میثاقی اخبار حاشیه‌ای را به صورت آنلاین برای بینندگان می‌خواند. جدول‌های این بخش نشان می‌دهند که دو تیم تا به حال چند بار روبه‌رو می‌شوند و چه نتایجی کسب کرده‌اند. بیان صحبت‌های مربیان در کنفرانس‌های مطبوعاتی قبل و بعد از بازی از دیگر اطلاعاتی است که در این بخش ارائه می‌شود. میثاقی همان گزارشگری است که در برنامه نود به شهرستان‌ها می‌رود و با بازیکنان لیگ برتر مصاحبه می‌کند. او در جام چهاردهم برای نخستین بار اجرا را هم تجربه می‌کند. با شنیدن اخبار این دو مجری می‌توانید به دنیای پرحاشیه مسابقات این دوره سفر کنید. اخباری از قبیل مبارزه با نژادپرستی و انتقاد مربیان از یکدیگر، جزو حاشیه‌های داغ مسابقات امسال هستند.

احمدی برای آن‌که اطلاعات مورد نیازش را جمع و جور کند هر شب به ده سایت اینترنتی ایرانی و خارجی سر می‌زند. او می‌گوید: هر چیزی را که حس کنیم جذاب است، جمع می‌کنیم. اخبار و اطلاعاتی که به زبان انگلیسی باشد را خودم ترجمه می‌کنم. چند مترجم دیگر هم داریم که تیترو روزنامه‌های آلمان، اکرین، فرانسه، ایتالیا، دانمارک و ایرلند را ترجمه می‌کنند.

از او می‌پرسیم بین صفحه‌بندی روزنامه‌های ورزشی ایرانی و خارجی چه تفاوتی می‌بینی؟ او پاسخ می‌دهد: روزنامه‌های خارجی به عکس بیشتر اهمیت می‌دهند. مثلاً تمام صفحه اولشان را با عکس پر می‌کنند و یک تیترو یک کلمه‌ای هم می‌زنند. آن عکس به تنهایی مفهوم دارد. مثلاً روزنامه اکرینی عکس طرفداران این تیم را زده بود که پرچم کشورشان را بالا برده بودند. موضعگیری روزنامه‌های کشورهای مختلف هم متفاوت است. مثلاً روزنامه ایتالیایی علیه سرمربی کشورش تیترو زده بود. ولی روزنامه‌های اسپانیایی به تیم‌شان دید حمایتی دارند.

پیوند فوتبال و فرهنگ توسط حمیدرضا صدر

حمیدرضا صدر هم یکی از مهمانان داخل استودیو است. صدا بردار برنامه از او می‌خواهد که صدای تلفن همراهش را قطع کند. او می‌خندد و می‌گوید: بعد از آن فاجعه شب اول دیگر با خودم تلفن همراه نمی‌آورم. ظاهراً یک بار تلفن همراهش در حال پخش زنگ خورده است. از این کارشناس محبوب حوزه فوتبال و سینما می‌پرسیم در این برنامه دوست دارید چه بحث‌هایی را مطرح کنید؟ او پاسخ می‌دهد: چیزهایی از فوتبال که به حوزه فرهنگ مربوط می‌شود برای من جالب است. یک بچه ده ساله از سیستم 3-4-4 چیزی نمی‌فهمد. در بازی‌های امسال مقوله تقابل اروپایی شرقی و غربی جذاب است. در فوتبال تو می‌خواهی به پیروزی برسی و امید و ناامیدی مطرح می‌شود. مقوله داوری و اشتباه و عدالت‌جویی هم جالب است. وقتی داور اشتباه می‌کند بحث خشم و بخشش پیش می‌آید. اینها زیر لایه فوتبال است. من دوست دارم به ذهن تماشاگر چنگ بزنم و به تفکر وا دارم.

ذکایی: کارشناسان مان را محدود نکرده‌ایم. نمی‌خواهیم فقط به بحث‌های فنی بپردازیم. می‌خواهیم سراغ حاشیه‌هایی برویم که برای عامه مردم جذاب است

صدر ادامه می‌دهد: بعضی از موضوعات را خودم پیشنهاد می‌دهم. مثلاً مقوله نژادپرستی در اروپا موضوع جالبی است. مردم ما فکر می‌کنند آنجا خیلی سطح فرهنگی بالایی دارند. در کشور خودمان ممکن است هزار تا اشکال داشته باشیم ولی نژادپرست نیستیم.

او خودش را یک پژوهشگر کوچک می‌داند و در حالی که لبخند می‌زند می‌گوید: من آدم رسانه‌ای نیستم. من با چهره عبوس و چین و چروکی که دارم نمی‌توانم خیلی مخاطب جذب کنم. رضا جاودانی، مجری ثابت برنامه چهارچشمی به تلویزیون داخل استودیو خیره شده است. از او می‌پرسیم شما چرا خودتان گزارش نمی‌کنید. می‌خندد و می‌گوید: گزارشگری استعداد می‌خواهد که فقط محمدرضا احمدی دارد. من ندارم.

بعد در حالی که جدی می‌شود، می‌گوید: من اگر در یک کار خوب باشم بهتر از این است در دو کار متوسط باشم. اجرا کار سختی است و اطلاعات، فن بیان خوب و دایره واژگان بالا می‌خواهد. برنامه جام چهاردهم یک برنامه جامع است اینجا از شما می‌خواهند درباره اقتصاد و جامعه‌شناسی صحبت کنی. ما اگر می‌خواهیم در مسیر پیشرفت قرار بگیریم باید نکات مثبت فوتبال اینها را ببینیم.

کارگردانی به کمک 15 مانیتور

وقتی ساختمان پخش پیام‌های بازرگانی را روانه آنتن می‌کند، خیال نیروهای داخل اتاق فرمان راحت است. وقتی به انتهای پخش

این قسمت می‌رسیم، شمارش معکوس در اتاق فرمان آغاز می‌شود. درست مثل لحظه‌ای که قرار است یک خلبان هواپیما را از زمین بلند کند. کارگردان تلویزیونی و تهیه‌کننده پشت میزهایشان می‌نشینند و به عوامل داخل استودیو دستورات لازم را می‌دهند. چند ثانیه مانده به پایان پیام‌های بازرگانی رضا جاودانی لیخند می‌زند و سعی می‌کند خنده‌اش را نگه دارد. او جمله همیشگی‌اش را می‌گوید و برنامه را ادامه می‌دهد. بیننده برنامه جام چهاردهم هستید بحث داخل استودیو درباره ستاره‌ها و نقش‌شان در زمین بازی است. آنها بر سر این بحث می‌کنند که حضور ستاره‌ها خوب است یا بد. رضا جاودانی برای این که بحث را چالشی کند یک بار فواید ستاره‌ها را می‌گوید و یک بار مضراتشان را یادآور می‌شود. او در بخش اول صحبت‌هایش تاکید می‌کند که ستاره‌ای مثل «دیه‌گو مارادونا» یک بار باعث قهرمانی تیم آرژانتین شده است. تا شروع بازی کمتر از ده دقیقه باقی مانده است. کارگردان تلویزیونی از تصویربرداری شماره 3 می‌خواهد که یک قاب خوب از دو مجری بخش اخبار حاشیه‌ای بگیرد. با پایان بحث جاودانی درباره ستاره‌ها تصاویر آن طرف استودیو را می‌بینیم. محمدرضا احمدی مثل همیشه شروع کننده است و پس از آن میثاقی درباره حاشیه‌های بازی اکراین و فرانسه صحبت می‌کند.

در اتاق فرمان صدای حمیدرضا نامدار مرادی بیش از بقیه شنیده می‌شود. او با عوامل نورپردازی و صداگذاری و تصویربرداری در ارتباط است و سمت کارگردان تلویزیونی را بر عهده دارد. نامدار از چهار تصویربرداری می‌خواهد قاب‌های متنوعی ببندد تا در مواقع لزوم از آنها استفاده کند. روبه‌روی این کارگردان 15 مانیتور کوچک و بزرگ قرار گرفته و او با دیدن تصاویر مختلف تعیین می‌کند که در هر لحظه چه نمایی برای پخش انتخاب شود. نامدار در حالی که بر پشت میکسر تلویزیونی نشسته تدوین همزمان انجام می‌دهد و تصاویر را به هم سوئیچ می‌کند. (پیوند می‌دهد)

فردوسی‌پور، میرزایی و احمدی پیش‌تازند

صحبت‌های ما و حسین ذکایی، تهیه‌کننده جام چهاردهم با بحث درباره مهمانانی که به برنامه می‌آیند شروع می‌شود. او در این باره توضیح می‌دهد: ما کارشناسان مان را محدود نکرده‌ایم. نمی‌خواهیم فقط به بحث‌های فنی بپردازیم. می‌خواهیم سراغ حاشیه‌هایی برویم که برای عامه مردم جذاب است. وحید شمسیایی یک بازیکن فوتسال است. اما چون در ایتالیا بازی کرده، می‌تواند درباره فوتبال این کشور صحبت کند. سفير کرواسی که یک شب مهمان ما بود فوق‌العاده به فوتبال علاقه‌مند است. او اطلاعات خوبی از مربیان کرواسی دارد و خیلی جاها منشا ورود مربیان آن کشور به فوتبال ایران بوده است. حمیدرضا صدر را از جام ملت‌های اروپا 2004 به برنامه آوردیم. نظرسنجی‌ها نشان می‌دهد او الان یکی از محبوب‌ترین کارشناسان ماست.

این تهیه‌کننده دوست ندارد جزئیات نظرسنجی را افشا کند. به گفته خودش بعد از رویدادها مرکز تحقیقات سازمان نتایج را به صورت محرمانه در اختیار مدیران قرار می‌دهد. دکتر صدر و امیرحاج رضایی و مجتبی تقوی و محمص و نصیرزاده جزو کارشناسان خوب هستند. مزدک میرزایی و عادل فردوسی‌پور و محمدرضا احمدی هم در بین گزارشگران محبوبیت بالایی دارند.

از او می‌پرسم چرا گزارشگران در ساختمانی جداگانه کارشان را انجام می‌دهند و پیش شما نمی‌آیند. او پاسخ می‌دهد: آنها در ساختمان پخش گزارش می‌کنند. اگر اینجا بیایند استودیوی ما 90 دقیقه درگیر می‌شود. الان اگر اشکالی در نور و دکور باشد می‌شود برطرفش کرد. ولی اگر گزارشگران اینجا باشند نه.

ساختمان پخش اتاقی است که در آن از مانیتور 14 اینچ گرفته تا ال‌سی‌دی 50 اینچ وجود دارد. یک گزارشگر خودش انتخاب می‌کند به کدام دستگاه نگاه کند. مثلا مزدک میرزایی با 14 اینچ گزارش می‌کند و این انتخاب بستگی به سلیقه خودش دارد.

ذکایی خودش تعیین می‌کند که هر بازی را چه کسی گزارش کند. او چند مشاور دارد که بازی‌ها را نگاه می‌کنند و می‌گویند هر گزارشگر چه عملکردی داشت.

از ذکایی می‌پرسم به گزارشگران این دوره چه توصیه‌هایی کرده است. او می‌گوید: تاکیدمان صرف گزارش است. گزارشگر خوب باید به بیننده‌اش وقت برای تمرکز بدهد و دائما حرف نزنند. چیزهای واضح را توضیح ندهد و تلفظش درست باشد. در این رابطه دو جلسه با گزارشگران گذاشتیم که مشکل تلفظ حل بشود. همه اسم‌ها را مرور کردیم که همه یک جور تلفظ کنند.

برگه‌های روی میز تهیه‌کننده نشان می‌دهد که در کنار پخش فوتبال چه چاشنی‌هایی برای این برنامه در نظر گرفته شده است. سابقه‌های تصویری مسابقات یکی از بخش‌های اصلی این فهرست است. مثلا چک و روسیه یک بار سال 96 بازی کرده‌اند که تصاویرش آماده شده. مصاحبه اختصاصی با مربیان خارجی که در ایران زندگی می‌کنند، موفقیت کشورهای اروپایی شرقی در یورو، ناکامی‌های انگلیس، ده واکنش برتر دروازه‌بان‌ها در تاریخ یورو، آقای گل‌های ادوار مختلف و معرفی کشورها از جمله پرونده‌هایی هستند که برای این برنامه در نظر گرفته شده است. از ذکایی می‌پرسم چرا زمان پیام‌های بازرگانی این قدر زیاد است. او پاسخ می‌دهد: بخشی از انتقادات مردمی که به ما می‌شود در این رابطه است. در حالی که ما دخالتی در این زمینه نداریم. به هر حال هر

رویدادی که بیننده‌اش زیاد باشد آگهی‌اش هم زیاد است. ما باید وقت‌مان را با آگهی تنظیم کنیم.

چند دقیقه مانده به ساعت 12 شب استودیوی شماره 14 را ترك می‌کنم. ساکنان این اتاق باید تا ساعت 2 بامداد آنجا بمانند. ولی هیچ کدامشان احساس خستگی نمی‌کنند. چون می‌دانند دارند کار مهم و تاثیرگذاری را انجام می‌دهند. میلیون‌ها ایرانی مشتاق فوتبال لحظه به لحظه اتفاقات داخل این استودیو را دنبال می‌کنند. جایی که بینندگان داخل کشور را به دنیای شیرین و جذاب جام ملت‌های اروپا پیوند می‌زند.

احسان رحیم‌زاده / رادیو و تلویزیون